

KLUCZE DO OZNACZANIA OWADÓW
POLSKI, zeszyty 46 b, 47—50, 54—58 i 72.
Wydawnictwo ciągłe „Klucze do oznaczania owadów Polski” wydawane przez Polski Związek Entomologiczny, a drukowany w Państwowym Wydawnictwie Naukowym jest pozycją szczególnie cenną. Liczne rzesze entomologów systematyków lub praktyków natrafiają na piętrzące się trudności podczas oznaczania gatunków owadów, zwłaszcza rzadszych. Liczna ta grupa stawonogów, aczkolwiek stosunkowo dobrze opracowana, nastrocza wiele wątpliwości przy bliższym określaniu gatunków, zwłaszcza, że i kryteria taksonomiczne uległy w ostatnich latach pewnym zmianom.

Motylom i chrząszczom poświęcono dość kompletne klucze i wskutek tego owady te są niezbyt trudne do określania, natomiast muchówki i błonkówki oraz rzędy mniej liczne mają skromną literaturę opisową nie tylko w kraju, ale i za granicą, gdyż należą do grup dość trudnych.

O ile formy doskonałe dadzą się jeszcze określić za pomocą klucza, stadia młodociane często stwarzają przeszkody nie do pokonania, zwłaszcza, że klucze do jaj, larw czy poczwarek są bardzo nieliczne.

Niżej omówione klucze dotyczą co prawda tylko form imaginalnych jednak wypełniają dużą lukę w naszym piśmiennictwie, zwłaszcza, że weryfikują wiele pojęć taksonomicznych i operują nowoczesnymi metodami.

Część XXVII. Motyle. Zeszyt 46 b — rodzina Miernikowce — *Geometridae*, podrodzina *Hydriomeninae* — opracował doc. dr Stanisław Błeszyński, Warszawa 1965, stron 305, rycin 1022.

Autor omawia 226 gatunków, uwzględniając gatunki krajowe (212) oraz gatunki o prawdopodobnym występowaniu w kraju, lecz dotychczas u nas nie znalezione (14).

Kryteria określania gatunków opierają się głównie na budowie skrzydeł oraz na budowie aparatów kopulacyjnych samców i samic, które okazały się względnie stałą cechą systematyczną w rzędzie motyli. Autor uwzględnił nazwy łacińskie. Bardzo dokładne rysunki ułatwiają posługiwanie się kluczem. Zeszyt ten może być bardzo przydatny dla leśników, gdyż w omawianej w nim grupie miernikowców znajdują się, między innymi, ważne szkodniki drzew liściastych, jak np. piędziki.

Część XXVII. Motyle. Zeszyt 47—50. *Notodontidae*, *Thaumetopoeidae*, *Thyatiridae*, *Drepanidae* opracował mgr Edmund Sołtys. Warszawa 1965, str. 54, ryc. 88.

W pierwszej rodzinie autor omawia 37 gatunków europejskich, z których 34 notowane były w Polsce. W rodzinie drugiej opisano tylko 2 gatunki, występujące w Polsce. Trzecia rodzina obejmuje 10

gatunków, z których 9 notowano w Polsce. Wreszcie w ostatniej rodzinie autor omawia 7 gatunków europejskich, które również występują w naszym kraju.

Autor opiera się w omawianym kluczu prawie wyłącznie na budowie morfologicznej skrzydeł.

Dwie pierwsze rodziny mają znaczenie w ochronie lasu.

Część XXVIII — Muchówki. Zeszyt 54—58 *Odiniidae*, *Clusiidae*, *Anthomyzidae*, *Opomyzidae*, *Tethinidae* opracował dr Przemysław Trojan. Warszawa 1962, str. 68, ryc. 94.

Zeszyt bardzo specjalistyczny, obejmuje raczej gatunki bardzo rzadkie, w Polsce często nie występujące. Nie mniej dla dipterologa jest bardzo cenny. Na uwagę zasługują wyjątkowo dokładne rysunki.

Część XXVIII — Muchówki. Zeszyt 72. *Phasiidae* opracowała dr Agnieszka Draber-Mońko. Warszawa 1964, str. 100, ryc. 273.

Opisano łącznie 63 gatunki, w tym 48 notowanych w Polsce. Autorka opiera się na różnych cechach morfologicznych, głównie na morfologii skrzydeł, ale uwzględnia również inne części budowy anatomicznej owada, jak głowa, odnóża, aparaty kopulacyjne itp.

Klucz szczególnie potrzebny dla entomologa leśnego z uwagi na bliskie pokrewieństwo rodziny *Phasiidae* z rączycami (*Larvoevoridae*). W związku z tym w omawianej przez autorkę rodzinie znajdują się również dość ważne pasożyty owadów, jak np. z rodzaju *Phasia* (pasożyt pluskwiaków) lub *Rondania* (pasożyt niektórych szkodliwych ryjkowców, jak zmienika czy kłuka).

Omówione klucze są nie trudne w stosowaniu, nawet przez początkującego entomologa. Jednolity i przejrzysty układ wpływa na dobrą ich czytelność. Za bardzo celowe uważam wprowadzenie do rejestru gatunków krajowych nie tylko już znanych z terenu kraju, ale mogących potencjalnie u nas występować.

Bohdan Kiełczyński